

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
філологічного факультету
протокол № 6 від 14.02.2018 р.
Голова Вченої ради факультету

В. В. Мозгунов

ПРОГРАМА

вступного випробування з української мови як іноземної
для вступників на СО «Бакалавр»
(усі спеціальності)

Вінниця - 2018

Екзаменаційні завдання склали: асист. Бортун К.О.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

«Мовна підготовка» – це специфічна дисципліна, яка передбачена вимогами МОН щодо підготовки студентів-іноземців у ЗВО України. Перед цією дисципліною стоять надскладні завдання – і передусім це забезпечення іноземним громадянам, які навчаються у ВНЗ, такого рівня володіння українською (або – до 2017 року – російською) мовою, що визнається достатнім для безпосереднього включення в процес навчання. Отже, українська мова для студентів-іноземців – це не просто побічна дисципліна для загального розвитку чи певний важливий елемент професійної підготовки, а справжній інструментарій оволодіння майбутньою спеціальністю. Звичайно, усе це вимагає від студентів-іноземців досить високого рівня володіння мовою – у межах, необхідних не лише для здійснення комунікативної діяльності, але й для глибокого осмислення та розуміння професійної сутності спеціальності, безпосередньо пов'язаного із якістю майбутньої професійної діяльності.

Згідно з Правилами прийому до Донецького національного університету імені Василя Стуса у 2018 р. прийом іноземних студентів до магістратури відбувається на конкурсній основі. Для іноземних студентів передбачено складання вступного випробування з української мови як іноземної.

Зміст тестових завдань вступного випробування та вимоги до мовних компетентностей учасників відбору не виходить за межі програм «Мовної підготовки». Програма вступного випробування має універсальний характер та покликана встановити готовність вступників – іноземних громадян до опанування навчального плану за рівнем вищої освіти «магістр».

Мета проведення вступного випробування з української мови як іноземної – перевірка знань, практичних навичок та вмій, отриманих у процесі оволодіння українською мовою як іноземною на рівні «бакалавр».

Вимоги до рівня вступників при складанні вступного випробування з української мови як іноземної

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми за ступенем «магістр» вступники повинні мати базову вищу освіту за відповідним напрямом або повну вищу освіту за відповідною спеціальністю та здібності до оволодіння знаннями, уміннями й навичками з української мови, що формують його мовленнєву компетенцію, яка, у свою чергу, є комбінацією лінгвістичної, соціокультурної та прагматичної компетенцій. **Таким чином, комплексний характер вступного іспиту з української мови як іноземної передбачає** перевірку наявності у студента-іноземця належних різнопланових знань, умій і навичок, а саме:

- **Читання:** іноземні студенти повинні розуміти (на різних рівнях, залежно від виду читання) викладену в тексті інформацію й уміти повно чи стисло передати основний її зміст.
- Крім того, під час **читання** (вивчального) іноземні студенти повинні володіти основними його видами (ознайомлювальне, оглядове, оглядово-ознайомлювальне).
- Іноземні студенти мають володіти навичками й уміннями реферативного читання текстів;
- **Аудіювання:** студенти повинні розуміти прослуханий текст і вміти використовувати текстову інформацію за конкретним завданням.
- Крім того, під час **аудіювання** студенти повинні цілком розуміти текст, який слухають у швидкому темпі, уміти використовувати почуту інформацію в спілкуванні чи в іншому виді мовленнєвої діяльності.
- **Усне мовлення:** в репродуктивному мовленні іноземні студенти повинні уміти відтворити прочитаний чи прослуханий текст послідовно і в адекватній формі, у продуктивному мовленні – уміти створювати власний текст за нормами сучасної

української літературної мови. У діалогічному мовленні – уміти проводити діалог-бесіду.

- Крім того, під час **усного мовлення** студенти повинні володіти монологічним і діалогічним мовленням, брати участь в різних дискусіях на професійні теми. Студенти мають творчо будувати свої вислови та брати активну участь у дискусіях із різними аудиторіями.
- **Писемне мовлення**: студенти повинні вміти відтворювати текст, використовуючи адекватні мовні засоби, дотримуючись логіки викладеного матеріалу.
- Крім того, під час **писемного мовлення** студенти повинні вміти самостійно створювати тексти за жанрами (анотації, реферати).

Для вступу студенти-іноземці повинні мати такі знання й уміння:

- Знати граматичні структури та вільно володіти повним обсягом граматичного матеріалу, передбаченим Єдиною типовою навчальною програмою для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації та розробленими на її основі робочими навчальними програмами. Це необхідно для розуміння й продукування текстів професійної сфери;
- Знати основи та правила синтаксису; мовні конструкції, властиві розмовному, художньому, діловому та науковому стилям, розрізняти ці стилі, володіти діапазоном словникового запасу (у тому числі термінології) в обсязі, передбаченому Єдиною типовою навчальною програмою для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації та розробленими на її основі робочими навчальними програмами.
- Уміти продемонструвати навички реферативного і переглядово-реферативного читання наукових текстів, уміння взяти участь у діалозі-бесіді за темою реферату.
- Уміти продемонструвати розуміння прочитаного тексту професійного спрямування (за фахом студента) та використання текстової інформації за конкретним завданням.
- Уміти підготувати повідомлення за заданою темою. При цьому вміти використовувати в усному мовленні комбіновані види монологів; аргументованість; різноманітність мовних засобів; узгодженість із нормативними правилами української літературної мови. Тривалість виступу – не менше 10 хвилин.
- Продемонструвати вміння користуватися діловою документацією, висловлювати свою точку зору щодо прочитаного.
- Продемонструвати вміння створювати цілісні тексти різних жанрів (анотації, реферати), а також доповіді на основі отриманої інформації, власного досвіду.
- Уміти написати реферат-огляд та анотацію тексту професійного спрямування (за фахом).

1. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

- «Українська (російська) мова як іноземна» для студентів підготовчого відділення
- «Мовна підготовка» для студентів-іноземців усіх спеціальностей усіх напрямів підготовки

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Для проведення вступного випробування створюється предметна екзаменаційна комісія. Вступне випробування проводиться відповідно до Правил прийому до Донецького національного університету імені Василя Стуса у 2018 р.

У зв'язку із необхідністю комплексної перевірки вищезазначених умінь та навичок, вступне випробування проводиться у формі тестування. Тестовий варіант, згенерований на основі банку питань, містить 20 завдань різного рівня складності – прості, середні, складні (по 15 питань кожного рівня складності). Час тестування – 50 хвилин.

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Граматична компетенція як знання та вміння користуватися граматичними ресурсами мови розглядається як цілісний механізм виконання комунікативних завдань у рамках даної ситуації. Мовні функції, необхідні для виконання комунікативних завдань, визначаються контекстом, пов'язаним із навчанням і спеціалізацією. Граматичний матеріал перевіряється в тісному зв'язку з лексичним. Основна увага приділяється володінню вступниками граматичною компетенцією, а також стилістичному й прагматичному використанню граматичних структур у реальній мовній комунікації.

На вступному випробуванні перевіряються знання, уміння та навички вступників із наступних питань.

Фонетичні, граматичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стильові тощо явища перевіряються в межах таких тематичних блоків:

1. Вступний фонетичний курс. Алфавіт. Основні правила української вимови. Вимова та правопис голосних. Наголос. Іменник. Рід і число іменників. Іменники 1, 2, 3 і 4 відміни. Відмінювання іменників. Прикметник. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників. Прикметники твердої та м'якої групи. Займенник. Особові займенники. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Питально-відносні займенники. Заперечні займенники. Особливості відмінювання займенників. Числівник. Кількісні і порядкові числівники. Прості, складні, складені числівники. Відмінювання числівників. Прислівник. Якісно-означальні прислівники. Прислівники способу або образу дії. Прислівники на означення часу. Прислівники на означення місця. Дієслово. Дві дієвідміни. Категорія виду. Доконаний і недоконаний вид. Категорія часу. Категорія способу. Дійсний і наказовий спосіб. Умовний спосіб. Категорія стану. Активний і пасивний стан. Прийменник. Дієслівне керування. Речення. Просте речення. Суб'єкт і об'єкт. Неозначено-особові речення. Безособові речення. Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями. Актив і пасив. З'ясувальні відношення. Складнопідрядні речення зі сполучними словами. Означальні відношення у простому реченні. Означальні відношення у складному реченні. Обставинні відношення у складному реченні. Обставинні відношення часу. Обставинні відношення причини: складнопідрядні речення зі сполучними словами. Обставинні відношення наслідку: складнопідрядні речення зі сполучними словами. Обставинні відношення умови. Сполучні слова. Обставинні відношення мети. Складнопідрядні речення зі сполучними словами. Пряма та непряма мова. Трансформація прямої мови у непряму. Засоби зв'язку речень і частин тексту: *по-перше, по-друге, перш за все і т. ін.*

2. Лексичні і граматичні засоби. Робота над текстами різного стильового спрямування. Лексичні засоби. Засоби синтаксичного зв'язку. Офіційно-діловий стиль. Форми документів: заява, розписка, резюме, контракт. Засоби об'єктивної та суб'єктивної

оцінки у текстах фахового спрямування: *дійсно, безперечно, як відомо, загальновідомо, безсумнівно, ймовірно, здається, напевно, можливо, на мій погляд, на мою думку, очевидно, зрозуміло, сумнівно*. Композиційні засоби зв'язку: *так, таким чином, між іншим, до речі, слід мати на увазі, зазначимо, інакше кажучи, у зв'язку з цим, з(із) цього впливає, можна зробити висновки, підсумовуючи*. Суб'єктно-об'єктні відношення. Суб'єкт і об'єкт, способи вираження. Трансформації активних конструкцій у пасивні. Монологічне мовлення: особливості. Діалогічне мовлення. Засоби оформлення наукової та професійної дискусії. Засоби зв'язку речень і частин тексту, функціонування вивчених конструкцій у текстах наукового стилю.

3. Композиційні засоби зв'язку: *так, таким чином, між іншим, до речі, слід мати на увазі, зазначимо, інакше кажучи, у зв'язку з цим, з(із) цього впливає, можна зробити висновки, підсумовуючи*. Засоби оформлення реферату, доповіді, статті, дипломної роботи. Структурно-семантичні особливості. Усталені лексико-граматичні конструкції: *стаття має назву, у статті йдеться, стаття є узагальненням, автор торкається таких проблем, стаття розпочинається з(із), стаття складається з(із), автор стверджує, аналізує, підкреслює, висуває гіпотезу, відстоює точку зору, дискутує, заперечує, вважає (уважає)*. Структурно-семантичні особливості усного наукового тексту. Офіційно-діловий стиль. Лексичні засоби. Засоби синтаксичного зв'язку. Форми основних документів: заява, розписка, резюме, контракт, лист.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Абрамчук О. В. Мовно-технологічна практика для студентів-іноземців II курсу : Навчальний посібник / О. В. Абрамчук, І. Є. Зозуля, Г. В. Лепко. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 109с.
2. Азарова Л. Є. Українська мова для іноземних студентів. Країнознавство : Навчальний посібник / Л. Є. Азарова, Т. Ю. Іванець. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 130 с.
3. Азарова Л. Є. Українська мова для іноземців. Професійна сфера спілкування : Навчальний посібник / Л. Є. Азарова, Т. Ю. Іванець, О. А. Цимбал. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 111 с.
4. Азарова Л. Є. Практична граматики української мови : Для студентів-іноземців підготовчого відділення : Навчальний посібник / Л. Є. Азарова, В. Я. Корженко, З. П. Корженко. – Вінниця : ВНТУ, 2004. – 294 с.
5. Альохіна С. В. Українська мова для іноземних студентів : початково-предметні курси (Математика. Креслення. Хімія. Фізика. Біологія) : Навчальний посібник / С. В. Альохіна, Г. В. Онкович, Я.-С. М. Шутенко. – К. : АртЕк, 1998. – 152 с.
6. Антонів О. Українська мова для іноземців : модульний курс : Навчальний посібник / О. Антонів, Л. Паучок. – К. : ІНКІС, 2012. – 268 с.
7. Вивчаємо українську : Підручник / Укл. Л. Г. Новицька, Т. М. Поліщук. – Львів : ЛДУ, 1995. – 260 с.
8. Вінницька В. М., Плющ Н. П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців / В. М. Вінницька, Н. П. Плющ. – К., 1997. – 243 с.
9. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
10. Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. Практичний курс української мови для іноземців : усне мовлення / Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К. : Знання України, – 324 с.
11. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації / Укл. Л. І. Дзюбенко, С. С. Філіпчук, Т. І. Шевчук,

- В. В. Дубічинський, О. К. Романович, Л. Г. Новицька, С. А. Чезганов. – Харків, 2003. – 30 с.
12. Інформаційно-довідкові матеріали щодо роботи з іноземними громадянами в галузі освіти України. – К., 2001.
  13. Космакова-Братушенко Т. Д. Українська мова для іноземців : Навчальний посібник / Т. Д. Космакова-Братушенко. – Одеса : Астропринт, 2000. – 728 с.
  14. Методичні рекомендації до складання навчальних програм дисциплін та робочих навчальних програм кредитних модулів / Укл. В. П. Головенкін. – К., 2006. – 17 с.
  15. Програма з української мови для студентів-іноземців вищих навчальних закладів України / Укл. Л. В. Антонів, Б. М. Сокіл, Н. І. Станкевич. – Львів, 2005.
  16. П'яст Н. Й. Українська мова. Країнознавство: навчальний посібник для студентів-іноземців / Н. Й. П'яст, А. С. Стадній, Л. А. Радомська – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 112с.
  17. Фахова підготовка іноземних громадян в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 4-6 лютого 2002 року / Уклад. С. Т. Різниченко, Л. С. Роменська ; гол. ред. М. Б. Євтух . – К., 2002. – 248 с.
  18. Чистякова А. Б. Українська мова для іноземців / А. Б. Чистякова, Л. І. Селіверстова, Т. М. Лагута. – Харків : Індустрія, 2008. – 384 с.